

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Farmers nomadic & governmental involvement - the Negev from the Roman period to the early Muslim - 43744

Last update 10-01-2017

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: archaeology & ancient near east

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Prof. Gideon Avni

Coordinator Email: avnigid74@gmail.com

Coordinator Office Hours: By appointment

Teaching Staff:

Dr. Gideon Avni

Course/Module description:

This course will evaluate the Negev as a political and cultural border zone during the first millennium CE. It will discuss the settlement patterns and population trends in the region between the Roman and Early Islamic times, focusing on the relationships between nomads and settlers. A detailed description and evaluation of the main will be conducted, looking also into their agricultural and nomadic hinterland. It will include a study of the agricultural fields and their context and chronology, looking at comparative case studies in the Near East.

Course/Module aims:

A study and evaluation of the development of settlement patterns and population changes in the Negev as representative of other fringe zones in the Near East.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

To evaluate the archaeological findings as reflecting settlement patterns.
To incorporate the different components of the region: large villages, farmsteads, agricultural fields and nomadic encampments into a coherent settlement system.

Attendance requirements(%):

90%

Teaching arrangement and method of instruction: lectures

Course/Module Content:

1. מבוא - הנגב כאזור ספר מהתקופה הרומית ועד למוסלמית - פני הארץ, אופי השרידים, תולדות המחקר, ומקורות השוואתיים. הגדרות איזורי הספר במזרח התיכון ומשמעות הגבול הפוליטי והתרבותי.
2. המדרג היישובי - ערים, כפרים ויישובי נוודים.
3. "ערי" הנגב - סקירה הסטורית וארכיאולוגית מעודכנת - חלוצה.
4. נבטים או רומים? - התפתחות כרונולוגית ותרבותית של היישובים (הרצאת אורח טלי גיני)
5. עבדת - מתחנת דרכים על דרך הבשמים למרכז התיישבות חקלאית.
6. ממשית, רחובות בנגב, ונצנה. התפתחות היישובים הגדולים בנגב - מאפיינים רגיונאליים וכרונולוגיים.
7. שבטה כמקרה מבחן ליישוב מכונס בעל עורף חקלאי מפותח. (הרצאה אורח - יותם טפר)

-
8. החקלאות הקדומה בהרי הנגב - כרונולוגיה, טכנולוגיה ותפרושת מרחבית.
 9. הכפרים ויישובי הנוודים - היחס בינם להתיישבות הקבע.
 10. סיכום המדרג היישובי והיחסים בין "עיר", כפר, ויישוב נוודי.
 11. המערכת היישובית במאות ז' - ט' לסה"נ - השפעת "הכיבוש הערבי".
 12. התפתחות יישובי הערבה ומערכות הקנאתים בתקופה המוסלמית הקדומה - תהליך פנימי או הכוונה מלמעלה.
 13. האם היה שינוי אקלימי בנגב בתקופה הביזנטית והמוסלמית הקדומה?
 14. הנגב מול עבר הירדן וצפון אפריקה - השוואת דגמי היישוב והתהליכים ההסטוריים.
 15. סיומה של תקופה - תהליך נטישת היישובים - מתי ולמה קורה.

Required Reading:

האנציקלופדיה החדשה לחפירות ארכיאולוגיות בארץ ישראל, ירושלים 1993:
ערכים: חלוצה, כרנב, נצנה, עבדת, רחובות בנגב, שבטה.

ג'. אבני, י' אבני ונ' ופורת, החקלאות הקדומה בהר הנגב - בחינה מחודשת. קתדרה 133 - (תש"ע)
עמ' 13 - 44.

ג' אבני, הכיבוש השקט: הנגב בין השלטון הביזנטי למוסלמי בראי המחקר הארכיאולוגי, ל' די סגני, י'
הרשפלד, ר' טלגם וי' פטריך, אדם ליד קשת רומית - קובץ מחקרים לכבוד פרופ' יורם צפריר, ירושלים
תשס"ט, עמ' 29 - 42.

פ' מאירסון - פלסטינה השלישית - צליינות ועיור, קתדרה 45 (תשמ"ח) עמ' 19 - 40.

י' צפריר, פריחת היישוב בארץ ישראל בתקופה הביזנטית - על העדויות הארכיאולוגיות והמקורות
הספרותיים, מכמנים 8 (1995), עמ' 7-16.

י' קידר, החקלאות הקדומה בנגב, ירושלים 1967.

ר' רובין, הנגב כארץ הנושבת - עיור והתיישבות במדבר בתקופה הביזנטית, ירושלים, 1990.

ר' רובין, עלייתו וירידתו של היישוב בנגב בתקופה הביזנטית - הגורם האנושי מול הגורם האקלימי,
מכמנים 8 (1995) עמ' 23-32.

ל' שני ונ' תדמור, החקלאות הקדומה בנגב המרכזי, בתוך א' שמואלי וי' גרדוס (עורכים), ארץ הנגב -
אדם ומדבר, תל אביב תשל"ט, עמ' 281 - 286.

M. Haiman, *Agriculture and Nomad-State Relations in the Negev Desert in the Byzantine and Early Islamic Period*, BASOR 297 (1995), pp. 29 - 52.

P. Mayerson, *The Ancient Agricultural Regime of Nessana and the Central Negev*, London 1960.

A. Negev, *The Churches of the Central Negev*, Revue Biblique 81 (1974) pp.

400-422.

J. Shereshevski, Byzantine Urban Settlements in the Negev Desert (Beer Sheva V), Beer Sheva 1991.

Additional Reading Material:

מ' אבי יונה, הנגב בתקופה הביזנטית, בתוך מ. אבי יונה, מסות ומחקרים בידיעת הארץ, תל אביב תשכ"ד עמ' 231-243.

מ' אבן ארי, ל' שני, ונ' תדמור, הנגב, ירושלים 1980.

מ' ברושי, אוכלוסיית ארץ ישראל בתקופה הרומית ביזנטית, בתו, צ' ברס ואחרים (עורכים), ארץ ישראל מחורבן בית שני ועד הכיבוש המוסלמי, ירושלים תשמ"ב, עמ' 442 - 457.

ג' מזור, גתות בנגב, קדמוניות 53 - 54 (תשמ"א) עמ' 51 - 60.

י' צפריר, מדוע הועברו הנגב, דרום עבר הירדן, וסיני מן הפרובינקיה ערביה לפרובינקיה פלסטינה בסוף המאה השלישית לספירה, קתדרה 30 (1983) עמ' 35 - 56.

ר' רובין, הספר המדברי והאמפריה - הנגב וצפון אפריקה בתקופה הרומית-ביזנטית, קתדרה 89 (1998) עמ' 63-82.

G. Barker et. All., Farming the Desert - The UNESCO Lybian Valleys Archaeological Survey, Tripoli and London 1996.

P. Figueras, Monks and Monasteries in the Negev Desert, Liber Annus 45 (1995), pp. 401-450.

C. J. Kraemer, Excavations in Nessana III - Non-Literary Papiri, Princeton 1958.

P. Mayerson, Monks, martyrs, soldiers and saracens - Papers on the Near East in Late Antiquity (1962-1993), Jerusalem 1994.

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 0 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 10 %

Project work 80 %

Assignments 10 %

Reports 0 %

Research project 0 %
Quizzes 0 %
Other 0 %

Additional information:

A tour to the Negev sites is planned in the framework of the course